

ELŐFIZETÉSI ÁR:

Egész évre 6 frt.
Fél évre 3 frt.
Negyed évre 1 frt 50 kr.

Egyes szám ára: 15 krajczár.

Előfizetni csupán a kiadóhivatalnál lehet
B.-Gyarmaton.

Előfizetési pénzek, reclamációk és hírdetések a kiadóhoz intézendők.

NÓGRÁDI LAPOK

és HONTI HÍRADÓ.

Politikai, társadalmi s közgazdasági hetilap.

A lap szellemi részére s a nyiltírré vonatkozó minden közlemények a szerkesztőhöz küldendők.

Hirdetések díja: öt hasábos petítior 5 kr. — Nagyobb és többesüri hirdetések jutányosan eszközöltetnek.

Bélyeg minden beiktatásnál 30 kr.

Nyiltírré garmond sora 20 kr.

B.-Gyarmat, nov. 19-én.

Egy dolog van, amivel keveset foglalkozik a társadalom, s az a szegény ügy, dacára annak, hogy a szegény ügy sőt képe mindenfelé ijesztőleg fel fel-ünik, sőt felforgató és romboló hatásaiban is nyilvánul.

Megyénk legközelebbi közgyűlésén a tavaszkor mulhatatlanul beálló inség enyhítésére megtette a preventív intézkedéseket, megtette azt, ami viszonyaink között megtehető, és lehet, hogy ezen intézkedések célhoz fognak vezetni. De ezen intézkedések csak időszerűek, a szegény ügy pedig állandó, annak akár állandó rovatot is nyithatunk.

Midőn honi lapjaink egyik kiválóbbja, a „B. H.” közelebb ifjú fővárosunk, Budapest sötét rejtelmek közül egyiknek a szegényügynek jólétét fitogtató arczáról vonta le a leplet s tárta fel a hajléktalanok alig képzelt nyomorát, elképedve olvastuk s kérdtük önmagunktól „hát ilyen is lehetséges és lehetek?”

A közvetlen szemlélet élénk tollal ecseteli a nyomorolt szegénységet, melyet a „tűltömött” lakásokból kihajtott napszámosnép, hogy a most már nagyon is érezhető hideg éjeleken meg ne fagyjon, a gyárakból kifolyó kloákákban nyakig feküdvé, fejüket egy-egy esetleges kődarabra hajtvá, heringek módjára töltik a keserves éjszakát.

Bizony az emberiségért csak általában érdeklődőben is szomorú gondolatokat idéz fel a társadalom e mizériája, melyet pauperismus néven jelöl a mindent determinálni szerető német tudomány, a melyet, ha lehet is észlelni, ha lehet reá ujjal mutatni, de orvosolni s még kevésbbé megszüntetni, az emberi számítás, az államtudományok is ez ideig képtelenek.

Mi se kívánunk gyógyszer, szanaceát keresni; — mert ha ilyennek bírnánk, több vol-

nánk, mint a mi emberi; — csak rámutatunk korunk ezen kóros kinövésére mely, — kivált népes helyeken a jólét mellett gubbaszkodik s csak arra tanít, mi végtelen, az úr a jólét és a mindent, még a táplálékot is, nélkülöző szegénység között? Felismerte már a tudomány régen, hogy az ily tünetek legnagyobb mérvben méltók arra, hogy az állam, vagy helyesebben a társadalom komoly figyelemmel foglalkozzék a szegényügygyel.

Igaz, hogy e téren sok a kísérlet, a javításra törekvő experimentum, vannak népkonyhák, építenek a hajléktalanoknak menházakat, csak hogy az ily experimentumok gyakran nem hogy a célzt megközelíténék, de éppen azt teszik megfordítva átkossá, mivel áldást adni törekedtek.

Ezt igazolja a főváros példája, a hol is a zsufolt lakások, a kolerától félve via facta kiurítottak; — van ugyan hajléktalanoknak drágán-felépített barak, — de hát ott 2 krajczár hálópénz nélkül meghálni vagy egy hétre kivánt forint hián bemeni sem szabad.

Ime a félrendszabály miatt most százai a szerencsétleneknek szabad ég alatt kínos didergéssel, melegedve a kóró gyór tűzénél, huzák ki a késő őszi hideg éjszakát.

Ti okosok és tudósok, kik hajszálra méreitek a végtelent, mit céltok a társadalmi növekvő pauperismussal szemben? — könnyű elsiklani az ily nehéz kérdéson azzal, hogy kit isten ép kész lábbal áldott, ám keressé meg élelmét munkával! — De ha ez nincs, vagy a munka bére nem áll arányban az élet okvetlen kielégítendő szükségleteivel, ugye hogy követelőkben parancsolja, hogy ezen növekedő rosszal számoljunk.

De mikor ezt tesszük, ne feledjük, hogy a humanisticus intézkedések a szegét fején találók és ne sötétben tapogatók legyenek, mert ott a társadalom mindig tömörülő alsó rétege

mindinkább hajtatik a kétségbeesés sötét ölébe? — Nálunk, hol a népesség általában ritkább, még csak a kutató figyelem veszi észre a máról holnapra élősködő proletáriátust. De nagy városokban annak ijesztő volta már napról-napra nagyobb. Mit ér a leenczház, ha rendszabályainál bizalommal nem helyezheti a szülő csecsemőjét, fogva mit a népkonyha vagy a hajléktalanok barakja, ha a hozzájárulás nehéz feltételu.

Az egyesnek, az egyének szegénysége még gyógyítható, de a tömegé magában hordja az emészto baj romboló csiráit.

Vasut ügy.

Az osztrák állam vaspálya társaság politikája és elöngedhetlen föltétele, hogy a hol vasutat épít, ott az illető vidék minden lehető segéd forrásait kimeríti. Jelezzük ezt önszó, vagy bármily politikának, de anynyi bizonyos, hogy ezen politikától a társaság el nem áll, habár reá néze közelifogható előnyök háramlanának is.

Azon reményben tehát, hogy a szabadalmazott osztr. m. állam vaspályatársaság a tervbe vett ipoly-ság b. gyarmati vasutat ingyen, minden hozzájárulás nélkül kiépítse, hiába ringatjuk magunkat.

Akik tehát azt hangoztatják, hogy ne áldozzunk semmit ezen reánk nézve mégis csak fontos ügyre, azok ezen ügynek határozott ellenségei.

Ha tehát komolyan kívánjuk az ipoly-ság gyarmati vasuti összeköttetést úgy a hozzájárulástól nem vonhatjuk ki magunkat, csak az a kérdés, mily mérvű legyen ezen hozzájárulás és mily alakban történjék az?

Már az első nov. 11-iki értekezleten lovag Bernádt Győző úr, a társaság főfelügyelője és építészeti főnöke, ki az értekezleten a társaságot képviselte, kiállításba helyezte azt, hogy a társaság a követelt 100,000 frtot hajlandó lesz méltányosabb összegre leszállítani.

Mi hozzá értő közegek és irályadó férfiak meghallgatása után úgy számítottunk, hogy azon összeg, melyet fond perdü-ként a nógrádi és honti érdekeltiség jelen viszonyaink és körülményeink között felajánlhat s feláldozhat, nem lehet több 70,000 frtnál. Ennél nagyobb összeget összehozni a legnagyobb erőfeszítések mellett sem lehet.

TÁRCZA.

Mért' nem hagyas . . .

Mért' nem hagyas menni, mesze, mesze
Hogy elfelejtsem mi fáj, mi bánat . . .
Hogy elfelejtsem az édes órák
S forró csókaid mámorát . . .

Hogy felejtsem a hazugságot,
Mít te eskünek nevezél,
Mely könnyen rüppent el ajakadról,
Mint őszi égről a levél . . .

Hogy felejtsem azt a sok könnyet,
Mít fűtöd ontott két szemem,
Hogy felejtsem azt a sok bint . . .
Rövid lesz arra életem! . . .

Erzsi.

Az oporjosi kulcsos lúd.

— Történeli korrajz. —
(Folytatás a vége.)

— Rogo humillime! ne írjon bele semmit! . . .
azaz hogy hát írjon, hanem én városunk pátrónusára,
szent Miklóssra esküszöm, hogy nekem semmi féle rószem sincs e liba gonosz teltében.

Hát hiszen azt sem a 12 esküdt-polgár, sem Christmann uram nem mondta; jól tudják ők mindnyáján, hogy a bíró személyéhez még csak a gyanú árnyéka sem fér, csak hát az a furosz a dologban, hogy miként került oda a lúd a boltba?

Szmiesek uram megost csak védekezésre fogta a dolgot.

— Éo, . . . én nem tudom! ez bosszorkányság, mert positive emlékszem, hogy tegnap este kapusárs után még otthon volt.

Utóvégre a sok szöbesszédnek mégis csak az lett a vége, hogy dacára a jókora kulcsnak, mely ott fityegett a lúd nyakán, még sem voltak képesek a titok rejtélyét felnyitni.

A notárius már irni kezdte a véghatározatot, hogy „az Christmann Márton uramról megostott tolvajlás olyan megfoghatatlan valami . . . stb.” midőn Söldner János újra felkelt véleményt nyilvánítani.

Nem is volt az olyan nagy bolondság, a miről a t. esküdt polgár diakurált. Ő kigyelme ugyanis olyaténképen igyekezett megfoghatósá tenni e csodával határos lopást, hogy úgy szentencziázta, mintha az a tolvaj, a ki a Christmann uram „érlekes tárgyait” elomelte, nem is szimpla, hanem dupla tolvaj volna. Először ellopta a bíró uram libáját, aztán azzal ment be a boltba; ott körülbelül égott már a föld a talpa alatt, vagy talán a sok vég vész a kelme miatt már nem is czepelehetto a ludat, hát ott hagyta, — s hogy tévutakra vezesse az igazságot, — a kulcsot is nyakába akasztá.

Erre a dikozióra aztán mindnyáján megayugodtak, még Seldmayer Jakab is, a ki pedig „okos” ember hírében állott jó Eperjes városában.

A tanácsdagok elégedetten bölintgattak fejeikkel, a notárius kalamusa hasonlókép elégedetten perczogott, csak Christmann Márton volt elégedetlen.

Hát bizony nem is csoda! mert addig legalább egy libája volt a 300 arany forintjért, de most meg már attól is elesett, hogy előkerült a gazdája, aztán

Mit számunkhoz fél to melléklet van csatolva.

a legbosszantóbb a dologban, hogy még csak nem is az a tolvaj.

E szerint az én három már csak kárnak marad? sobajtá Christmann megadással.

De bizony nem hagyja a dolgot ennyiben a bölcs tanács! Csak adja be Christmann uram eltolvajlott portékáinak a teljes inventáriumát, az majd aztán dobzó mellett kipublikáltatik, s ha a tolvaj majd elég bolond lesz a tárgyakat a városban áruba bocsájtani, több mint bizonyos, hogy kézre kerül. Hamásbol adja el? az nem a tanács dolga, nem Eperjesen tette! A Christmann uram esotét sajnálják ugyan, hanem azért a libát maga bíró uram is elviszi haza a kafutréhja alatt, ő soha se fíradjon, csak távozzék békében kereskedésébe. A kulcs pedig örök emlékezetül a városi archivumba deponáltatik.

Manap ugyan megapellátnák az ilyen itéletet, hanem hát 1769 ben még nem volt Csemegi codex.

Eddig még csak hagyján lett volna! Egyszer a kapanyél is elstülhet, de ha 2—3—4-szer, szóval min-elsül, az már igazán isten csodája, vagy a sátán műve!

Ez eset után másnap ismét Pattenberger János, becsületes aranyműves mester rohant be kétségbeesetten a tanácssterembe, s a bölcs „ratus” nem csakoly bámulatára ugyancsak a tegnapit ludat szorongatta bóna alatt; még a kulcs is ott fityegott nyakán, csak hogy az ez egyszer nem a Christmann, hanem a Pattenberger uram boltjának a zavarjába illett bele. Ennek a szegény embernek is az volt a panaszja, ami a Christmanné volt.

Azon reményben élünk, hogy az osztrák magyar Államvaspálya társaság, ezen összeggel meg fog elég. De meg is elégedhet, mert hisz ezen vonalnak kiépítését saját jól felfogott érdeke sürgeti, és mert általában tudva levő dolog, hogy az Ipolyvízgyi ezen része az osztrák m. Államvaspálya társaság. B. pest-bécai fővonalának egyik alimentáló eregyánánt tekintetbe, a mit a jelzett társaság révén-jéből ki nem bocsáthat, ha csak hagyományos politikájáról eltérni nem akar.

Tehát 70,000 forint van szó! Ez azon összeg, melynek sürgős biztosítása által egy év alatt az Ipolyvízgyi gazdasági térséget vasutazzal, a északi megyék székfővárosát a világforgalommal.

Készséget nem szenved, hogy a vonal nagyobb része Hontvármegyébe esik, mert hisz csak Dűtár mellett szakadna Nógrádba. De tekintetbe véve azon körülményt, hogy a honti érdekeltiség már a nána-IPOLY-sági vonalánál is tett bizonyos áldozatokat, figyelembe véve azt, hogy a vasut B. Gyarmatra nézve nagyobb fontosságot, mint Hontmegye azon községeire nézve; melyek mellett a vasut elhalad, nézetünk szerint a legméltányosabb az volna, hogy a kívánt összeg (legyűk fel 70,000) forint kettő részre osztható, a 35 ezer forint a nógrádi, és 35 ezer forint a honti érdekeltiség járulása az összegbe.

De beszéljünk talán arról is, miképp volna az ezen összegek összehozhatók?

E tekintetben mi a legegyszerűbb eljárást hozzuk javaslatba. Ugyanis arról szó sem lehet, hogy a fentebb contemplant összeg egyéni adakozásokból, aláírási uton összegyűljön. Ki kell azt vetni a községek az érdekeltiség aránya szerint.

A nógrádi érdekeltiségbe összesen 39, a honti 23 község van bevonva.

A községek kivetelt összegek minden község által szabályozottan egybehívott képviselőtestületi közgyűléseken sürgősen tárgyalás alá vontatandók, úgy hogy a községek lehetőleg még december havában a pótköltségvetéseket a törvényhatóságokhoz beterjesszék. A községek által elfogadott hozzájárulási összegek 8 év alatt községi pótdátó által lévén fedezendők, ezzel a vasut által nyújtott előnyöket tekintve, aránylag oly csekély összegek fognak esni egyesekre, melyek alig érezhetők.

B. Gyarmat városának természetesen elől kell járni ebben a dologban. Úgy tudjuk, hogy Láva, mely legalább is 2 ezer lakossal kisebb B. Gyarmathoz, a vasut 25000 forint szavazott meg. B. Gyarmat sem adhat kevesebbet 25000 forintnál. Ez ha nagyobb összeg is, feltétlenül megfizethető. Ezen összeg 8 év alatt évi 3125 forinttal törlesztendő. Ezen összeg volna tehát az, melyet évenként pótdátóként kivetni és behajtani kellene.

Ez az eljárás a legméltányosabb, legigazságosabb és ami fő, gyorsan keresztül vihető volna, míg ellenben a kívánt összegnek egyéni adakozások útján összegyűjtése egy részt igen fáradságos, másrészt talán csőléből vezető sem volna.

Mintán pedig a megyei intéző köröknek birjuk ama biztosítást, hogy a megye ezen életbevágó culturalis vállalatot erkölcsi támogatásban részesítendő; meg vagyunk arról győződve, hogy a megyeigen tisztelt főispánja a beérgetett pótköltségvetések tárgyalására már jövő évi januárban vagy legkésőbb februárban havában rendkívüli közgyűlést hív össze, s hogy ezen közgyűlésen a bemutatott pótköltségvetések minden nehézség nélkül jóváhagyatni fognak.

Ezt az eljárást melegen ajánljuk a honti érdekeltiségeknek is.

Cikkünket azal zárjuk be, vajha a nógrádi és honti érdekeltiség minél sürgősebben tartaná meg együttes vasuti konferenciáját.

Alispáni jelentés.

(a november hó 10-ki közgyűlésre.)

Nagyméltóságú gróf Főispán úr!

Mélyen tisztelt vármegyei törvényhatósági bizottság!

Mindenekelőtt elnézést kell ki kérem a mélyen tisztelt bizottságnak, hogy azon határozatának, mely szeriét az alispáni időközi jelentések a meghívóval szétküldendők, ezáltal meg nem feleltem, de az őszi rendes közgyűlésnek váratlanul gyors a korai határidőre történt kiutazása folytán a szükséges adatok egybe gyűjtésére csakis annyi idő állott rendelkezésemre, hogy azt közvetlen a gyűlést megelőzőleg volt csak módomban megsejtenem. Midőn tehát eme bejelentéssel a mélyen tisztelt bizottság határozatairól tiszteltetőmök kifejezését akartam adni, reményem, hogy a kívülről álló okok szűlte késedelmet mulasztással fel róni nem méltóztatnak.

Közigazgatásunk állapota s illetve a vármegyei tisztviselői kar munkásságáról főispán úr ó nagyméltósága alig pár hónapja s most ismételve tartott szék-

monkérő szék alkalmából meggyőződést szerzett azon körülményről, hogy mindannyian egytől egyig a folyton emelkedő munka szaporulattal szemben tehetőségünk s erőnkhez képest igyekeztünk kötelességeink bültetésére által a mélyen tisztelt közönység bizalmát s feljebb valóink megalapozását ki érdemelni, s ha mégis itt ott egyesek fokozottabb tevékenysége az ügydarabok számáról itélve szükségesnek mutatkozik is, nem mulasztottam el részemről egy alkalmat sem, hogy a közüzem gazdasági rendes menete érdekében tisztviselőim önfeláldozó szelénység s munkásságára buzdítam.

Számonkérőszékünk alkalmára bekvánt ügyforgalmi kimutatások egybe állításából van szerencsém a főbb hivatalok tevékenységéről tájékoztatásul következő adatokat közölni:

Alispáni hivatalhoz beérkezett: 13360, elintéztetett: 12833, hátrálék: 527. Árvaszékhöz 12135, elint. 10079, hátr. 1161. Pénztárhoz 8093, elint. 7578, hátr. 520. Főszámvevőkhöz 4670, elint. 4667, hátr. 3. Államvevőkhöz 369, elint. 369, hátr. nincs. Tisztai ügyészhez 2981, elint. 2621, hátr. 360. Főorvoshoz 1374 elint. 1374, hátr. nincs. Gyarmati főszolgabíróhoz 399, elint. 3536, hátr. 133. Nógrádihoz 3577, elint. 3553, hátr. 19. Szirákhoz 3246, elint. 3138, hátr. 85. Szécsényhez 3572, elint. 3441, hátr. 131. Lónonczhoz 4244, elint. 4026, hátr. 218. Gácsibiz 3173, elint. 3419, hátr. 24. Fülekező 5390, elint. 5304, hátr. 86.

Midőn ezen számadatok azt igazolják, hogy egy-egy munkaezre oly balmazza a teendőkhöz bámul miképp teljesen jogosult volt azon kérelmem, melyet múlt tavaszi közgyűlésünk alkalmából beadott jelentésemben előadói bátorkodtam miképp komoly megfontolás tárgyává teendő, hogy a rohamosan fejlődő közigazgatási igényekkel szemben megfelelő munkaerő szaporítása adassék. A mélyen tisztelt közgyűlés kegyes is volt e részben javaslatommal egy külön kiküldött bizottságot megbízni, minthogy azonban háztartásunk jelen keretében s illetve megyei pótdátónak jelzett célra megajánlása nélkül a munkaerőnek szaporítása nem lehetetlen, tekintettel a közigazgatási viszonyok siralmas helyzetére, nem láttam az idő pontot alkalmasnak arra, hogy a mélyen tisztelt közgyűlés áldozat készségére bivatkozzak akkor, midőn kegyes támogatását a meggyében bekövetkező kéréséggel szemben kell különösen is kikérnem.

Midőn egyesnek fokozottabb munkásságában fogom a kedvező alkalom beálltáig keresni azon eszközt, melylyel a megzavart ellensúlyt helyre állítanom s közüzem gazdasági jó hírnevét fenntartanom kellend e ebben ha szükségesnek mutatkozik az új közigazgatási törvény adta újabb rendszabályok intézkedéseim hatályosságát minden esetre az eddiginél jobban biztosítandják.

A törvényhatósági s községi törvények eredményeiről tekintve azok életbe léptének közelségét — nyilatkoznom teljesen korai lenne, nem kéltum azonban, hogy különösen a fegyelem fokozottabb gyakorolhatása egyöntetű pénzügyi szabályzat behozatala, a községi biztársára gyakorolható nagyobb ellenőrzési jog meg fogják teremni jó gyümölcseiket, de aligha anélkül, hogy a jobb adminisztrációval együtt annak több költséget is ne kellenék viselni.

Községek szervezeti s pénzügyi szabályrendeleinek tervezetét akként szándékozom meg alkotni, hogy minden járási főszolgabíró első sorban saját kezében körjegyzőivel alapítsa meg az általános keretet, mely itt a központban közben jöttükkel egybevetetvén s megbeszélést követően, fogva azon irányadónál szolgáltató munkát elkészítetteti, melyből minden egyes község saját helyi igényeihez mért szabályrendeletét meg alkothatja.

Midőn eme tiszteletteljes jelentésemet egybeállítanám a községi pénzügyi szabályrendelet irányadó elveiről hivatalos tudomást még nem nyertem ugyan, de a „Nagy Kőzigazgatás” ban közzé tett eme szabályzat futólagos áttekintése is bárkit meggyőződhet arról, hogy az községi közigazgatásunk jelen keretbe bele nem illeszthető s így szükségét látom ha a mélyen tisztelt közgyűlés már ez alkalommal kifejezését adva az aggályoknak, hogy annak keresztülvitele az adokkal túlterhelt polgárok újabb s tetemes terhelése nélkül aligha lévén eszközölhető, engedtesék meg miképp a törvényhatóság indokolandott agályait a helyi viszonyokhoz alkalmazandó szabályrendelet tervezetének elkészültével terjeszthesse fel ő nagyméltósága a belügyminiszter úr elbírálása elé.

Indítatva érzem magamat ezen javaslatra a szabályzat következő főbb rendelkezései folytán u m.

„A község pénztára csak biztonsági tekintetben is lehetőleg megfelelő hivatalos helyiségekben kezelhető.”

„Bevétel és kiadások csak hivatalos órákban teljesíthetők.”

(Folytatás következik.)

A kolera alakjai és még egyéb.

Ieremy Gábor körorvostól.

(Folytatás.)

Naga ellen, a betegség ellen intézhető gyógyszerek közül legelőbb figyelmet érdemelnek a karbolsav, melyet megyénk egyik jeles orvosa ajánlott; s a szublimát, csak hogy gyakorlati szempontból ezek sem állják ki a próbát; mert miként Angyán egyetemi tanár mondja, ezek ha ki nem hányatnak is, a bélhuzamnak csak első szakaszával, a gyomorral érintkeznek, míg a bélcső többi, mintegy hat meter hosszú részében szabadon gazdálkodhatnak a bacillák. Azt említeni sem akarja, hogy mily elenyésző hatása lehet a mintegy egy csippenyi adagnak a gyomorban lévő eshetőség, több liternyi folyadékkal való elegye. Láttam szublimáttal való rendeltvényt is, de abban meg oly jókora adag volt az opiumból, hogy a dicserő jó hatást az opium időzhette elő. Igaz, hogy az opium is felhigíthatik ugyanaz által, de ez nem csak helybelileg hat, hanem általánosan is.

A megyénk egyik dicső orvosa által ajánlott karbolsav kétségkívül jó hatású lehet a nyári bélhurutoknál. Ajánlatának meg okulására elég felhoznom azt, hogy nagybíró tudósunk Balogh Kálmántól öt évvel később megjelent „A magyar gyógyszerkönyv kommentárja” című művében szintén említésbe hozatik annak, mint ilyennek hatásos volta. Lehet, hogy mire a cholera ellen a biztosan ható gyógyszer feltalálják, akkorra ő is leéli magát!

De mégis! ne legyünk pessimisták. Ki gondolta volna azt ez előtt, hogy például a vaszettegység, az antarszékürokat ugyan a betegségek által termelt, de az elidített vírus beoltásával fogják gyógyítani? Hiszen a múlt év nyarán Ferrán Spanyol orvos, lelkesítve a láng eszű Pasteur sikerei által, már végzett kolera ellen való oltásokat. Igaz, hogy a tudományos világ kétképp fogadta működését, kormány azonban a jónak reményében szabad tért engedett munkálkodásának.

A gonosz betegség eddig észleltettségéből felhozuk azt, hogy kimaradása még nem nyult húsz évnél hosszabb időre, hogy minél hosszabb időre maradt el, annál nagyobb hevességgel pusztított. Legazonos emlékeztető az első megjelenése. Hogy a hol megelőzőleg nagyon öldökölt, a következő járvány kiméletebb. Erre nézve felhozhatom például Vadkert városunkat, hol 1866-ban a lakosságnak mintegy 8 százaléka halt el, míg ugyancsak 1873-ban tudomásom szerint nem volt kolera beteg. Legjobban kedveli a láza, vizenyős telvényű, melyekben fekvő, s a légáramlatoktól elzárt községeket, így a Kis Katalin pusztát néptől 10 százaléka vesztett el 1873-ban. Legelőször vesznek el benne a társadalom alakjai. Nagy barátja a randaságnak, butaságnak, szegénységnek, kicsapongásnak, mértéktelenségnek; csak legközelebb tapasztalhatjuk ezt B. pesten. A ki már egyszer kiállotta, a csecsemők csak nem egészen mentesek. Leghajlandobak rá a 20—40 évesek; tehát a legértékesebb korosztályban élők. Tartama a községek városok lakossága számára viszonyított, s ha munkájában a téli évszak meg akasztja, a következő év meleg időszakában, annál nagyobb hővel kezdi meg pusztítását, s midőn már kiválogatta áldozatait, rohamos gyorsasággal megszűnik, bizonyára nem azért, hogy mi talán minden bacillust megöltünk, hanem vagy azért, hogy mérgevel beoltattunk, s immunusokká lettünk, vagy mert, a körmozgó mikroorganizmusok valamely előtűnt ismeretlen okból megsejtek tovább tonyeszni, s talán az ily módon keletkezett immunitásunknak tulajdoníthatjuk azt, hogy nincs állandóan koleránk, holott most már folytonos érintkezésben vagyunk a kolera állandó, és hazájával Kelet-Indiával.

Nem is gondoltam tisztelt olvasó, hogy ily sokára jutok el közleményem címének tárgyalásához. En azok után, a miket olvastam, tanultam, tapasztaltam a kolera alakjaira nézve, eltekintve azok tüneteit hosszabban történő közlésétől, a következőkben átlapodtam meg:

A kolera nosztrisz nem járványos, nem ragályos, s ritkán halálos kimenetelű betegség. Előfordulhat szóróványosan a nyári, vagy őszi évszakban, többnyire éj, és életrendi kihágás folytán. Tünetenyei: hányinger, hasmenés, hányás és bél, és lábakra göröcsök. Az ürülék állandóan sárgás színűek, s bennük komma bacillák soha nincsenek, hanem más ártatlan gombák; ennek tehát a kolerahoz semmi köze, s jogtalanul viseli a kolera nevet, helyesebben herpes gyomor, bélhurut lenne a neve.

A kolerinnál rohamosabban történnek az ürülékek, s vagy éppu nem, vagy csak kezdetben színezettek, szagtalanok, rizslészerűek, a hágy kiválasztás csökken, s végtagjaiban, s a belekben göröcsök által gyötörtetik a beteg. Ennél mindég fellelhetők a komma bacillák, azóval: ez már valószínű kolera alak, de miként Korányi tanár mondja „gyengébb fokozatban.” Ezekből folyólag kolerint, kolera nélkül nem feltétlenül.

Folytatás a mellékletben.

A koleránál, a kolerin tünetei fokozódnak, sőt legnagyobb fokúvá lesznek. A húgy elválasztás, miután a szervezet víze más más utakon majdnem teljesen elvészett, megszűnik. 1866-ban nem bírván még kellő tapasztalással, a vizelés kimaradását göröcsölő tulajdonítam, s csapolni próbáltam betegemet, de bizony vizelést ily módon sem kaptam, jelöltem annak, hogy a húgy hólyag üres volt. Ezekhez járul még az üterek pulzácziójának kimaradása, gyöge, alig hallható szívverés, s ha ezek után a beteg még él, kifejlődhetik az aszifikus alak, vagy pedig a kolera — tifus.

Én, ezen, szerintem okzerű feltevésben egészen nyugodt voltam. Történik azonban, mikor még a kolera Pimóban is csak szörványos jellegű volt, hogy egy körorvos ily felem azon hírrel lép meg, hogy nála napi rendszeren vannak a kolera esetek. Gondolva, hogy talán az én megállapodásom hibás, mit sem szólva. Hallottam aztán nem sokára, hogy Vadkerten, Dej-táron szintén fordultak elő kolerának tartott betegségek, holott B. pesten még ekkor nem tört ki a járvány. Már e hírekre sjból számot vetettem magammal, de megállapodásom ismét csak a régi maradt. Mikor azonban B-pest törvényhatóságának fő orvosa Patrubán Gerő egy tanácskozás alkalmával ezt mondá: „mindenki tudja, hogy a kolera nem kolera,” s midőn közléseiben a kolera-nosztroza esetek oly nagy járványoszerű számban hozták fel, s végre midőn egy igen elterjedt napi lapban annak bizonyára orvos munkatársa által a kolera jóformán semminek a kolera-nostraza ellenben valami nagynak mondatik, egészen meggyarodtam, nemcsak vallott hitemben, hanem még kedélyemben is.

(Folytatás következik.)

Balassa-Gyarmat tanügyi viszonyainak ismertetése.

(Ez a felolvasa a nógrádmegyei tanítótestületnek f. évi október 7-én Balassa-Gyarmaton tartott közgyűlésén Wagner István Állami elemi iskolai tanító.

(Folytatás.)

A fentebb említett leányaevő intézetnek mintegy versenytársul 1841-ben a módosabb szülők gyermekeinek részére (de alapítványok tettek néhány szegényebb sorú nemes leánygyermek számára is) Kópcsó-ostergami primás egy róm. kath. jellegű magán-cány iskolát benlakás és éle-menzével állítva, (melyet később Seitzovszky János primás is gyámoltott) annak székházat és kertet vett. (E ház jelenleg Kék László könyvnyomtató tulajdona, még a neveléssel megbízott apácák a főntetben bírnak házzal) s magát az iskolát az angol kisasszonyok vezetésére bízta. Néhány év múlva azonban ezen iskola nyilvános jellegűvé válván, a város minden lakosának leánygyermekei előtt megnyitott. Simor János primás végre az angol kisasszonyok helyébe pulai Sz. Vinczéről nevezett irgalmas szerzetes nőket telepítvén meg, kik 1830. szeptember 6-tól, mivel városunk anyagi helyzeténél fogva közéleti elemi leányiskolát nem állíthatott, vezetik a vadkerti alapszeresek felügyelete alatt a róm. kath. 6 osztályú osztott leányiskolát.

Nem mulasztatom el fölemlíteni, hogy a zárdai iskolának létrejötté előtt a tulajdonosról nevezett Braun-féle némettananyelvű leányiskola is létezett, mely azonban sokban elvesztve a szülők bizalmát fentartójának Bécsbe költözésével megszűnt.

A város évkönyvei egy Láva Teréz nőnevelő iskolájáról is tesznek említést, mely 1840-től mintegy, 1845-ig állhatott szinte a szülők megelégedésére fel.

1842-ben részvények alapján egy kisedővoda is alakult, melynek létrehozásához nem egy lelkes férfi és nő meghozta áldozatát, így Királyi János nyugalmazott tanító is, ki e célra 427 p. frtot ajánlott fel. Megható volt a jelenet, midőn a bibithi Horváth Elek főszolgabíróból, Dávány István város jegyzőből, Toldy János kisedővóból álló bizottság az agg tanítónál Vácon megjelenve azt üdvözölte. Ezen ovoda azonban bármennyire ügykezett is azt Horváth Elek mint buzgó gondozója fenntartani, csak 1848-ig állhatott fenn, mivel az akkori szabadságharc a lakosokat anyagilag is igénybe vevén az ovodára mit sem nyújtottak.

A hatvanas évek elején ismét megnyitott az ovoda, mert lelkes istápolói, milyen Boda István György, színi előadások jövedelmével s egyéb jövedelmekkel a magyarosítás eme legkathatósabb eszernakát felelevenítették míg végre gondozását a város vette át, a legutóbbi időkig azonban a szellem fejlesztésnek, kivéve a nagymértvű magyarosítást a megengedhető alapon kevésben felelt meg; míg végre 1883-ban Dávány Jankát a városi képviselőtestület óvónőül választva, ki is a kisedők nevelését a mai korak megfelelő mértékére terelte.

Hasztalan táplált azonban a városi képviselőtestület reményeket az iránt, hogy ovodáját a Új utczába

áttérve, majd a földmivelők gyermekeiket megmagyarosítja, tényleg bebiztosít, hogy hasztalan, mert e népréteg göröcsölően ragaszkodva a multak intézményeibe s a korszellemmel való haladást vajmi kevésben követi.

Városunk a nőnevelés ügyét is szívón viselve, a nyilvános iskolák mellett a kivánalmaknak, megfelelő magán iskoláknak is elegendő növendéket adott: így 1854-ben Lang-Hummer Franciska előbb csak női kézmunka 1856-tól pedig egyéb tantárgyakat is tanító leányiskolát nyitván, melyben a helybeli iskolák tanítóit tanították oly virágzóvá tette, hogy 1869-ben ezen 6 osztályú elemi iskola nyilvános jellegét nyert. Nem egy jeles anya s nem egy jeles tanítónő, ki a képző előtti tanulmányokat itt nyerte, hálásan emlékszik vissza ezen iskolára. A nevezett tulajdonosnő azonban Chikán Mihály polgári iskolai tanítónak, ki nek vérokon-ságban állott 1882 évi április hó 28-án történt halálával iskoláját becsúszta.

Visszatérve a Mózes vallásukra, kik a nem köpösített tanítók által nyitott magán egyes iskolák mellett egy nyilvános iskolát is tartottak fenn, noha némely jobb modorú családok a negyvenes években már a magyar nyelvnek gyermekeik által való elsajátítása végett magyar nyelvű szolgasszemélyzetet tartottak, az ötvenes évek végén fő elemi egyes iskolának nyilvánított iskolájukba a magyar nyelvű tanítását csak 1863-ban Kemény Gábor (akkor még Steiner) tanító (jelenleg Állami elemi iskolai igazgató) hozta be. Ezen négy osztályú elemi egyes iskolát 1875-ben Brött Mór (jelenleg ugyasott igazgató) Braun Fülöp és Streisinger Sándor tanítók anyagi helyzetüknek jobbra fordulása reményében a hitközségtől átvették s ugyanakkor az egyes tantárgyakat magyar nyelven való tanítását is, kivéve a biblia fordítását bevittek. 1878-ban a hatósági beavatkozás alapján az iskola a hitközség kezébe visszakerült 1884-5 tanévben már a biblia magyar fordításának tanításával találkozunk. Fel kell itt említenem az iskolaszéket s drott Mór igazgatót, kit szelid modorával, tapintatával s fáradozásával igyekszik iskoláját társai közreműködése mellett emelni.

Különbö mondható, hogy a német elem, melynek anyagát jelenleg a mózes vallásnak szolgálatjára, noha egyházi szónoklataik stb. még mindig e nyelven folynak, mindinkább fogy.

(Folytatás következik.)

Tekintetes Szerkesztőség!

Torontálvármegye szinügyi bizottsága által 1885-évi több rendbeli sorajjegyek lettek hivatalomhoz elárúsítás végett küldve. Miután a járási főszolgabírák útján elárúsítások történtek. Nógrádvármegye nagy közönsége részéről többben vannak, kik a sorolás eredményéről érdekeltek; az iránt van szerencsém megkeresni, hogy becses lapjában közölni sziveskedjék, miszerint Torontálvármegye szinügyi bizottsága által rendezett sorajjáték f. évi október havában eszközölt húzásának eredménye Nógrádvármegye alispánjához megküldetvén, felhívottak az érdekeltek, hogy sorajjegyek számát az alispáni irodánál bejelenthetik, s annak alapján a notaláni nyereményekről kiértesítettet fognak. A nyemények az eredeti sorajjegyek ellenében Torontálvármegye szinügyi bizottságánál átvehetők. Az 1897 évi január 1-jéig át nem vett nyeremények azonban a sorajjáték jövedelmének növelésére elfognak árvoroztatni.

Hódolai üdvözléssel

B. Gyarmaton 1896 november 14-én

Seitzovszky, alispán.

A magyar képzőművészet és a vidék.

Áldásdus fenállásának huszonöt éves jubileumát ülte meg e napokban a fővárosban fényesen, a király jelenlétében a magyar képzőművészeti társulat. A fővárosi sajtó, s ezt elismeréssel jegyezzük meg róla, folyton a legigazabb módon ír mindig a magyar képzőművészetről; fesorolja jelentőségét hazánk kulturális életében; buzdít, sarkent műpártolásra; figyelemmel kíséri művészeink szereplését, munka körét, s szép méltánylással viseltetik azon kitűnő társulat iránt, mely a hazai közéletnek ma már egyik elsőrendű tényezője.

Nem így a — vidéki sajtó. S ezt mint annak egyik szerény tagja méltó sajnálkozással említiük fel.

Lehetetlen, hogy méltó szomorúság ne fogjon el, mikor látnunk és tapasztalunk kell mily botrányosan kevés az érdeklődés a vidéken a hazai képzőművészet iránt. Ga: dag birtokosainknak mindenre van pénze, csak a — képzőművészet pártolására nem. Utaljunk-e kávéházainkra, hol százakat visz el az a sok apró kép, mint ráma nélkül, nagy idegességgel guszál a műbarát? Utaljunk-e az általánosan ismert körülményre, hogy jobb módú birtokosaink szobájában drága pénzért vett szép butorok, fényűző módon vannak berendezve, de ezek egyességét a szánsalomig neveléséges otrombábbná, otrombább, hitvány „Oeldrukk” képek éktelenítik el méltó

jelzésre gazdájuk mérték hiányának, hogy ne mondjuk műveltségességek.

Nem beszélünk mi a szegényebb középintézményről mert bizony szegény ember vízzel főz. De van egy ut, melyet még a szegény, de művelt középintézmény is a legelőszöbben fejleszthető egyfelől műveltségi tennésműb, istécsébbé lakását, s pártolási tehetségéhez képest a magyar képzőművészetet. Csak tíz forintot áldozzon egy évre; annyit a mennyit a Casinóra, társaskörre költ; tiszor kevesebbet, mint a mibe évenként a névnap; huszszor kevesebbet, mint a mibe évenként a — kártya kerül.

Be kell látnunk a művelt középintézményhez tartozóknak, hogy szobáik falain lógó silány kivittelt olajain nyomatu képek a legutóbbi évtizedek leggyengébb, ezek műveltségének. Be kell látnunk, hogy egyrészt asztalaikon Petőfi, Arany, Shakespeare műveit tartani, s a legutóbbi évtizedek helyen ezira garasos komédiák képeket, vagy inkább képírtenségeket tartani, a legnagyobb istécsétség. Becsüljék meg önmagukat, házait. Álljanak be a magyar képzőművészet társaságába. S ha nem telik az igazi művészi festményekre, higgyék el okosabban és szebben járnak el, ha kidobják szobáikból az istécsétség, otromba olajainyomatokat, s helyébe az azon képeket alkalmazzák, melyek az évi tíz forint tagságdíján a nevezett társulattól nyernek. E csekély díjért értékes szép képeket kapnak; ingyen adhatik meg családostól a képcsarnok szép kiállításait, mindezek mellett még pártolói lesznek a magyar képzőművészetnek; előmozdítói válnak a magyar kultúrának. Ne csak „Kincsem” sorajjegyeket vásároljanak. Kaphatni ugyanoly áron a képzőművészeti társaság sorajjegyeit.

Gazdagabbjainktól pedig többet várunk. — Nemcsak, hogy tagjai legyenek a társulatnak, de hogy mint műpártolók szerepeljenek. Szép és drága butorok mellé nem illenek mai képek. Ha tudnák, hogy mily szegényeségi bizonyítványok azok, nem tűnnek meg egy perczig sem. Képcsarnokunk kiállításai minden istécsétség megfelelő képet tudnak nyújtani. Egész serege van ifjabb magyar művészeinknek, kiknek képeit bűszkén állíthatnák ki gazdagabbjaink.

A „vidék” soha sem marad el a fővárostól. Nem egy dologban nem kezdeményező volt! Hiszünk, hogy a magyar képzőművészet pártolása terén is mihamarább érdemtelos haladást fog mutatni.

Tihanyi Ferencz főjegyzőnkől, megválasztása alkalmából, Balassa Gyarmat város előjárósága mult szerdán testületileg tisztelteti, s őt ez alkalommal a város bírja, a közhangulat há tolmácsaként eszavakal üdvözölte:

„Tekintetes főjegyző úr!

Midőn Nógrádvármegye e hó 10-én tartott rendes közgyűlésén őt, annyi jeles küll, a főjegyzői dicsőségre megválasztotta, ehhez Balassa-Gyarmat város előjárói nemcsak a tartozó hivatalos tisztelettel fogva, de önkényit sietünk néhány rövid szóval szerencsesóhívásunkat kifejezni.

A választást igazolta már azon rövid mult, melyet uraságod hivatalában, mint helyettesített főjegyző, oly kitűnő eredménnyel tisztelettel fel, s mely következtetésünk engedti, hogy ön néhai nagy emlékei atyjának a híres temesi grófnak nyomdokaiba lép.

Fogadja tehát még egyszer tiszteletteljes üdvözlésüket, s azon őszinte kívánságunkat, hogy nehezen hivatalában az Egak ura erőt és kitartást nyújtson. Végül pedig kérjük, hogy városunkat, mint a vármegye székhelyét, jó akarata támogatásában részesíteni sziveskedjék.

E szavakra megilletődéssel válaszolt a megtisztelt férfi, köszönye az irányában tanúsított bizalmat, s igérve, hogy mint a vármegye szülötte a székváros érdekeit, melyet a megyeház felépítése által már edes atyja is előmozdítani törekedett, részéről is mindenkor a legbuzgóbban szívén fogja viselni.

Aztán a bíró bemutatla egyenként az előjárósági tisztelet tagjait, s bár rövid, de igen érdekes beszélgetés folyt a felsőbb hatóságok napról-napra óriásiag sorforduló rendeletei, s a végrehajtó közegok feletti néhez helyzetéről.

H i r e k.

Öfelsége Ernőbet király aszrony nevenapjáról nov. 19-én B. Gyarmaton is kegyeletesen megemlékeztek, hálát leteni tisztelet tartatván a róm. kath. templomban az ő tiszteletére, melyen a tiszteviselők s egyes hivatalok tagjai szép számmal jelentek meg.

Személyi hírek. Seitzovszky János alispán úr és kedves neje a gyászútvírat folytatán nov. hó 13-án este utaztak Bécsbe, mintőrtésülünk csak ma érkezznek haza. — Remény József főjegyzőnk öreg barátunka gyengékedés miatt már hosszabb idő óta nem hagyhatja el a szobát. Mint azonban örömmel értesülünk, baja nem ve-

szélyes sőt remélhető, hogy nemsokára teljesen felgyógyul. — Pajor István kir. tanácsos úr is máregy hete gyöngélik a lábujjában szorvód. — Komjáthy Anna elm kir. tanácsos és megyénk tanfelügyelője a tanév megnyitja (vagyis szep. 1 seje) óta nagy buzgalmat fejt ki a községi iskolák látogatásában. Eddig közel 60 iskolát látogatott meg.

Scitovezky Jánosné, az alispánné öngyógyának nevenapján, nov. 18-án, a b. gyarmati női dalkör, melynek ő buzgó elnöke, aranyos kivarású értékes szalaggal díszített nagy csokrot küldött fel az alispáni termekbe, melyek a múlt héten üresen állottak, a mennyiben az alispán és kedves neje az őket ért családi vesztesség miatt Bécsben voltak, s csak tegnap jöttek haza az alispánné feledhetlen jó anyja temetéséről.

Megye bizottsági tagok választása Balassa Gyarmaton a kitűzött időben, Reményi József elnök akadályoztatása miatt, Baintner Ottó helyettes elnök vezetés alatt, a választó polgárok nagy érdeklődése mellett ment véghez, és pedig a november 16-án a lakosok szerkesztője által egybehívott választói értekezlet megállapodásainak egészen megfelelőleg. Az üresedésbe jött három bizottsági tagságra ugyanis a város és lehetőségek minden osztály jól felfogott érdekében, kijelöltettek Reményi Károly főbíró, Hottovinszky Károly plebános és Kommerell Gyula ipartestületi elnök. A bár ettől eltérőleg az utóbbi kijelölés ellenében több más kombináció és törekvés is felszínre került s ez irányban megindult erősen a korteskedés, két nappal a választás előtt az eredeti kijelölés, miként már főnnebb jelentők fényes győzelmet aratott. E szerint a beadott 241 szavazat közül Reményi nyert 235, Hottovinszky 230, és Kommerell 119 szavazatot, az utóbbi komoly vetélytársa Weissz Dávid 95 szavazata ellenében; 27 szavazat megosztott Hudecz Zsigmond, Nedics János, Manóssy Alajos, Karlik János, Tomcskó Nándor, Hábor Sándor, Kemény Gábor és Wagner István között.

Gyászír. Mélyen elszomorító hír érkezett Bécsből kedden városunkba, mely szeretett alispánunk és családját érte, amelyben tehát mindannyian a legőszintebb részt veszünk; a távirati gyászír tudatta ugyanis, hogy előző éjjel alispánunk nejeinek édes anyja örv. Sultányi Vilmosné szül. Montbach Matild úrbölgy megcsúnt élni; váratlan volt a csapás, mert komoly megbetegedésről is csak pár nap előtt, szombaton este vettek hírt az alispán úr és neje kik aztán siettek rögtön Bécsbe. Az elhunyt egyike volt a legjobb anyák és legnemesebb szívű úrbölgyeknek, s mióta alispánunk családjába költözött, telente városunkat is megtisztelte látogatásával; s különösen feltűnt azon esteiken, midőn a kis János születése alkalmából az alispánék a szegény gyermekeket maguk köré gyűjtötték, hogy bő adományaikkal felejtessék velük és övéikkel anyaságukat. Áldás tehát az ő nemes emlékére és béke hamvai felett! Elhunyt haláláról a „Fővárosi Lapok” is hosszabban emlékeznek meg, mondván, hogy az elhunyt B. pest főváros több tekintélyes családját borítja gyászba. Az elhunyt halála előtt néhány nappal a Bécs melletti Währingbe utazott vejének, Richter Jánosnak látogatására s ott érte utolsó órája. Hűlt testét Dunapentelére szállították s ott a családi sírboltba nov. 18-án helyezték örök nyugalomra. Három fia gyászolja és három leánya: Jeny Scitovezky Jánosné, Vilma Justh Gyuláné és Mária Richter Jánosné úrnők, valamint öreg édes anyja, örv. Montbach Károlyné szül. Draskovich Sarolta grófné.

Jakabfy István Hontmegye szalka-külső képviselő beszámolójáról a H. H. következőket írja; Vasárnap november 7-én déli 1 óra tájban megjött a szalka-külső képviselője impozáns kíséret mellett. Elöl nyargalt a banderium t. i. 5 szál paraszt fiú, a legidősebb 16, a legifjabb 7 éves. A banderium és helybeli bandával együtt, hozzácsatolva az asszonynépet és gyermekeket, voltunk talá. 300-an megkezdődött a dikciózás. Jakabfy követ elbeszélte mit tett az országgyűlés, mit tett a kormány és mit nem kellett volna tennie, — de hogy ő mit tett és mit kellett volna tennie: arról nagy bőlesen halgatott. Azt se mondta meg; hogy a 2^{ik} évi országgyűlés alatt soha egy szót sem szólt. Azaz hogy bocsánat, nem hogy nem mondta, de nem olvasta, mert papírosról beszélt, mint az iskolás gyermek. Jakabfy képviselő erősen lázította a népet: „miseriát a kincstári adó, hadmentességi díj és egyéb állami kivételek igazságtalanok.” A végrehajtó sajtó érdekében is de meg határozott harugságnak tudva ez állítást, stentori hangon bekiáltott: „az már nem igaz!” No hiszen volt erre riadalom! Szegény végrehajtó majd el nyelték, de az nem mezdult helyéről és nyugodtan hallgatta tovább a papírról olvasott badarabba-badarabb, zöld-nél zöldőbb jégbeült abszurdumokat, miket tisztelt képviselőnk a népek igazság gyanánt toltatált. Egy szer a passzushoz ért: „hol van hát az a 21 millió forint, mit az állam újonnan felvett? elkallódott az intézők kezét közt elfűtölgett.” De már itt a végrehajtó

sem moderálhatta magát a közbe kiáltott: „nem igaz! mert a dacsereg fenntartására kellett.” Boldogtalan végrehajtó! ha a gyarmati rom kath. lelkész pártját nem fogja, bizony bizony mondom, hogy kikapott volna. Dikciózás után more patrio vendégség következett, melyben a főkortes Varga Péter — akinek a cselédjét múlt héten agyon szurkálták a legények — betolakodott a képviselő kíséretében levő urak közé s ott általános megbotránkozást keltő módon viselte magát.

Kérelem nemesszívű emberekhez. Áldásos szokást honosított meg városunkban a Vöröskereszt-egylet, a téli időnként, karácsony táján ruhával látván el a szegény gyermekeket s tűzifa és élelmi cikkekkel anagyobb szegényeket lakoláinkat a városi orvos és a rendőrtanácsos által a múlt héten eszközölt egészségügyi bejárása alkalmával azonban az a sajnos fogadtatást szereztek, hogy sok gyermek a mostani hideg napokban is meztelenül kénytelen járni az iskolába mert otthon nem telik csizmára! Hány ily szegény gyermek van ily módon kitéve a megfúlásnak, midőli aztán oly bajok származnak, hogy már a karácsonyi ajándék sem segít rajtuk; Bizalommal kérjük ezért egy a Vöröskereszt-egylet tagjait mint pénzintézeteinket s általában minden nemesszívű emberbarátot, kinek az isten módot adott, szíveskedjenek pénzbeli adományaikkal lehetőséggé tenni hogy 12—15 szegény gyermek mihamarább ruhával legyen ellátható. Szerkesztőségünk az adományok elfogadása s rendeltetéséhez juttatására szívesen vállalkozik.

A gazdák és iparosok hitelszövetkezete a múlt vasárnap megalakult B. Gyarmaton is. Itteni elnöke: Hottovinszky Károly plebános úr. Ezen szövetkezet megkülönböztetendő a keresztyén össegélyző és foglalkozási szövetkezetektől. Célja a szövetkezetnek úgy a gazda községeknek, mint az iparos osztálynak alkalmat nyújtani arra, hogy bármely kisebb tőke összeg megtekinthetése módjában legyen és a jogos hitel igények általa kielégíthetessenek. A részjegyek díja 20 forint, mely 200 hét alatt befizethető heti 10 kros törlesztéssel.

Paudler Józsefné szül. Zana Krisztina elől úgy látszik törvényes következményeket fog maga után vonni; a fiatal asszony hirtelen elhalálozásáról gyanús hírek keringenek, melyek folytán a kir. törvényszék, hová az ügy bejelentetett, a vizsgálatot elrendelni fogja.

A „New-York” életbiztosító-társaság, mely Európa minden fővárosában állított fiókot, a magyar kir. kereskedelmi törvények által czégtől bejegyezve, Magyarországra is át tette működése hatáskörét. Budapecsten állított fel egy központi igazgatóság, mely Magyarországra s az egész keletre kiterjeszti hatáskörét. A New-York 1843-ban, államának külön törvényhozási intézkedése által alapított. A társaság tisztán kölcsönösségen alapul, nincsenek tehát más érdekek, mint a biztosítottaké. Igazgatótanács által igazgattatik, melynek tagjai maguk a biztosítottak választottak, kik között New-York pénzügyi és kereskedelmi notabilitásai vannak; 41 év óta folytonosan emelkedett, a mi legjobb bizonyíték az igazgatói észleltségének és okosságának. Jövedelme ma 83 millió frank; teljesen realizált biztosítéki tőkéje 345 millió: az aktívum a passzívumot 1885. január 1-én 36 és fél millióval haladta meg. Minthát a társulatnak sohasem volt részvény-tőkéje, minthát biztosítéki tőkéje csupán a díjak folytonos befizetése által halmozódott fel, az a különbözet mely részvénytársaságoknál a részvényeseket illetné meg, kizárólagosan a biztosítottak tulajdona. Ily módon a biztosítás, a helyett, hogy a biztosított részére kizárólagos juttatást, itt önköltségiértékben alkalmazzatik. New-York állam biztosítási törvényel rendkívül szigorú. Részteljesik az elhelyezések természetét, meghatározzák a tartálékba helyesendő összegek magasságát és alávetik a társulatokat a kormány különös és állandó ellenőrzésének, mely a világ egy államában sem létezik. A társulat, alapszabályaival köteles magát, hogy úgy irányítsa biztosítási tartálékát, mintha nem szabadna „nál többet jövedelmeznie; ennek következtében jelenlegi tartáléka 17 és fél millióval meghaladja a törvény által követelt tartálékot. A nyeresemények a biztosítási társulatoknál nem egyebek, mint a biztosítottak díjai által előteremtett föllegek. Ha a halandóság, ha az elhelyezések kamattal, ha a kezelési költségek változhatatlan tényezők, vagy előre határozottan megállapíthatók lennének, úgy a díj matematikailag pontosan illeszkedhetne, a biztosítási költségek és ebben az esetben nem volna fölösleg. De minthát az ily szabotosság lehetetlen, tekintve a számításba jövő elemek változandóságát, a társulatoknak nem marad egyéb h. tra. mint hogy díjalkat elég magas tarifára alapítsák, hogy minden esethez képest biztosan elejét vegyék. Ebben nincs semmi önzérferhetlen oly kölcsönösségen alapuló társulatnál, a milyen a New-York, melynél az évi díj k minden fölölege a biztosítottaké és osztalék címen nekik juttatik; de egészen másként áll a dolgot részvény-társaságoknál, hol a részvényesek megszórják ezt a fölösleget a biztosítottakkal, sőt a nagyobbik részt maguknak tartják meg. A legutóbbi öt évben a biztosítottak közt kiosztott nyeresemények 52,142,822 frankra ragnak; az alapítás óta kiosztott összesen 143,558,149 frank. Biztosítéki tőkéje 350,000,000 frank, 1895-ben a társaság 18,560 kötvényt állított ki, biztosítván 355,112,425 frankot. Alapítása óta 1885-ben 1886. jan. 1-ig a New-York 222,912 kötvényt állított ki, biztosítván 3,624,617,782 frankot. Évi díjakkal bevetett 716,373,352. Kamatokban bevetett 189,309,454 frank. Szoródások esedékességeit fizetett 228,008,071 frankot. Nyereseményekért és vásárlásokért fizetett 223,687,453 frankot. Több év óta az elhelyezett tőke kamattal több, mint elég volt a halálesetekre. E tény gyenge halandósági százalék mellett bizonyít és ama kiváló gondot tesz tanúságot, melylyel a társaság kockázata választásában eljár.

Irodalom.

Figyelemztetés. Lapunk hirdetési rovatában találja az olvasó a Budapesti Ujság című képes politikai

néplap előfizetési felhívását. E lap, melynek első száma f. évi november hó elsején jelent meg, népies irányánál fogva kétségtelenül hirta van nagy házagot pótolni a hazai birlapiradalomban. Sehol sincs olyan nagy értékűség a nép érdekeinek sajtó úján való képviselésére, mint éppen nálunk, hol a nép és nemzeti érdekek szoros összefüggésben állanak egymással. A Budapesti Ujság főképez érdekeket akarja szolgálni nyíltan, pártkülömbőség nélkül. Ha ezt azzal az erőlylyel teszi, mint a menyeyit programja ígér, akkor a haza és a nép ügyének egyaránt nagy szolgálatokat fog tenni.

Naptárak. A Pallas irod. részvénytársaságtól egyszerre három naptárt kaptunk, melyek mindanyija cél szerű és gazdag tartalma, valamint díszes kiállítását által tünik ki. Legfényesebb és legtestesebb köztük a Pallas nagy képes naptára, szerk. Benedek Elek. Ára 1 frt. E naptár 87 ki (második) évfolyama rövid pályafutása után már is első rangúvá fejlődött, és mind tartalmánál, mind képeinél fogva legnagyobb és legszébb naptárunknak mondható, mert tartalma 400 lapra terjed, művészi képeinek száma pedig meghaladja a százat. A tartalom két részre oszlik: mulattatóra és közhasznúra. Az előbbiből térszűke miatt csak házagos felsorolást adhatunk: Az év története; Buda emléktünetei; az országgyűlés múlt ülésszaka; a Balkán küdelnei; irodalom, színház és művészet; az év halottai; arcképcsarnok; gazdag szép-rodalmi rész; vegyesek; innen-onnan. A közhasznú rész folytonos ötből gazdát a postán, a távirduál, sorajegyzetűsoknál, Budapeston, bélyeg és illeték ügyekben: közjegyzői díjaknál, pénzeknél, kamatszámításoknál stb. stb. és végre mint tisztizimtar, a mely ily tisztizességben magyar illusztrált naptárban eddigelő ismeretlen volt; végül a vásárok zárjakk be a nagyszabású tartalmat. Nem kisebb meglepetést szerez a Pallas a Közigazgatási nemzeti kalendárium VII. évfolyamával. (Ára 80 kr.) Állami, megyei és városi hivataloknak, valamint közjegyzői és ügyvédi irodáknak, orvosoknak és azon kereskedőknek, kiknek árjegyzékeik nagyobb szabású szétkülödsénél címekre van szükségük, a naptár mesés csekély áron mindazt teljesen nyújtja és tartalmazza, a mit a 4 frtos hivatalos tisztizimtarban találunk és sok egyebet még a mi abban nincs. Mindezt nem összevissza hányva, hanem közigazgatási rendezettségben. Ezzel megismertetjük a naptár gazdag hivatalos tartalmát. Ha hozzá tesszük, hogy benne van az egész bélyegilletéki díj-jegyzék, közjegyzői díjzabályzat, teleknyvitkamattáblák és sok más a hivatalbeli eljárásnál szükséges segédeszköz, nem mondunk nagyot, ha azt illijuk, hogy az állami hivatalok, megyék és városok, ügyvédek és közjegyzők ezentől aligha fognak más naptárt hivatalos használatukra beszerezni, mint a Pallas-fele közigazgatási nemzeti kalendáriumot. Ugyaníly czélszerű berendezésű a Pallas fele Ügyvédi zsebnaptár illetve Jogász naptár, melyből a 11-ik évfolyam fekszik előtűnk. E zsebnaptár tartalma és külseje szintén kedvező változáson ment keresztül; tartalma sokkal gazdagabb külseje sokkal szebb, mint eddig s így bizrást mondhatjuk, hogy ügyvédek, bírák és közjegyzők alkalmas zsebkönyvet nem vehetnek, mint a Pallas-fele Ügyvédi v. Jogász zsebnaptárt.

Törvényszéki csarnok. A b. gyarmati kir. törvényszékelőtt nov. 18 és 19 én nagyobb rendű végvárgyalás folyt le Schönfeld Simon losoncai volt kereskedő ügyében ki azért lett csalással vádolva, mivel több özöget és hitelezőt megkárosított. A végvárgyalás Ujhelyi Boldizsár elnök öte alatt folyt le, bírák voltak: Kleyn János és Oalicsányi János, az ügyészség részéről vádló volt: Kacsorics J. ügyész. A két napig tartott végvárgyaláson 30 tanu lett kihallgatva, azonban a végvárgyalást el kellett halasztani, mivel oly fontos körülmények merültek fel a tárgyalás során, melyek pótvizsgálatot igényelnek.

Munk Adolf a társas és Lövy Ilvazky Hani fele fanyitő ügyben a következő ítélet hozatott. 1.02—1886. sz. Ö Felsége a király nevében! a b. gyarmati kir. járásbíróság Munk Adolf társas elleni beadvétséért és Lövy Ilvazky Hani elleni könyű testi sértés vétség iránt támasztott fenyítő ügyben a tárgyalás befejeztével következőleg ítélt: Munk Adolf 45 éves ízr. nő 7 gyermek apja, kocsmáros, ízr. olvas rovatlan b. gyarmati lakos. Munk Idaés 20 éves ízr. nőlen szülői hásnál, ízr. olvas rovatlan első vádlott és b. gyarmati lakos vádlottak, a Lövy Ilvazky Hani (40 éves ízr. férj. gyermektelen rovatlan ízr. olvas, new-yorki lakos most Podluzsányban szülői hásnál tartozkodik) személyén elkövetett a vizont, az által Munk Adolf I. vádlott személyén elkövetett a btk. 261. §-ba átkész beadvétséért vétségében mind hárman vétkeseknek mondatok ki, azonban Lövy Ilvazky Hani a büntetés alól felmentetik. Ellenben Munk Adolf első vádlott a btk. 27-§-a rendelkezése alá jelen ítélet jogerővé váltától 15 nap végrehajtás terhe mellett felfüggetlő 10 frt pénzbüntetésre behajthatatlanság esetén a btk. 53. §-a alapján egy napi fogházra, Munk Ignács második vádlott a fenti czélra a fent jelzett idő és következmények terhe alatt fizetendő 40 frt pénzbüntetésre, behajthatatlanság esetén a btk. 53. §-a alapján 4 napi fogházra, s az élelmezési költségek megtérítésére ítéltetnek. A költségek kölcsönösen megosztottnak, s mindelyik fél saját tanuinak költséget viseli és pedig Lövy Ilvazky Hani, Klein Ábrahám és neje nek 5 frt, Mészáros Apollónak 1 frtot köteles 15 nap végrehaj-

Írás terhe mellett megfizetni. Bende Gyula ügyvéd díja 12 forintban, Pogány Jenő ügyvéd díja 15 forintban állapították meg felek el-
nöbén. Lövy Ilovszky Hani által Munk Adolf stb. ellen kölcsön-
ösen támasztott könnyű testi sértés vádja alól felmentet-
nek. Ezen ítélet jogerőre váltva után, vádlott Munk Adolf a társa
közlésére a B-Gyarmaton megjelenő „Nógrádi Lapok” czimű be-
lyi újságban közlésétét rendeltetik a Btk. 277. §-a alapján. Ír-
ások: a 614 és 743-B. 888. st. a beadott feljelentések, me-
lyeknek ugyanazon szem-lyek által egy időben elkövetett cselek-
mények képezik tárgyát egyesítendő és együttesen tárgyalandók
voltak. Lövy Ilovszky Hani jévi panaszát fentartva a tárgyalá-
son elő adja, hogy f. évi április 16-án a b-gyarmati piacon lu-
dat akarván venni, Munk Adolf elő vádlott komisz asszonynak
nevezte a kézzel többször megütötte, ezen megtámasztásra önév-
delemből, ezen vádlottat semmirevaló embernek nevezte, s ma-
gától eltávolítandó elkölte. Ezen után kevés időre elő vádlott
Ga Munk Ignác, — a piacon hátulról ököllal — nyakszírtan
ütötte, a becsától egy orvosi látlevelet, mely szerint külső sérel-
mek nincsenek ugyan panaszán, csak láz és fejfájás jelentetik, s
a panaszló e tüneteket bántalmaztatásaitól és ez által okozott
szégyen érzésétől behólvatkoztának véli. Munk Adolf 743 sz. a.
beadott feljelentésében azt panaszolja, hogy Ilovszky Hani őt a
piacon bűdös zsidónak nevezte, s valami kemény tárggyal meg-
ütötte, az orvosi látlevelt sérelést nem constatál, csak az arca da-
ganatát, s állítólag fejfájásában és fülugásában szenved. A tárgyal-
ás során Munk Adolf vádlott azt adja elő, hogy a piacon lódra
alkudván, Lövy Ilovszky Hani oda jött alkudni, s illedelmes fel-
szólítására komisz bűdös gyarmati zsidónak nevezte őtet, és egy
a földről felvett pánczával többször megütötte, Munk Ignác má-
sodvádlott pedig azt adja elő, hogy körül hosták mikép apját egy-
nő a piacon tetőleg bántalmazta, kiment a piacra s ott a pa-
naszát a ki felig lehajolva volt meglökte. Magán panaszló a tár-
gyalás folyamán beismerte, hogy első vádlottat, menyinyiben az
tegette, gyarmati semmire való zsidónak nevezte, magától előkte,
amiért tetőleg bántalmazta, arra — ugymond — hogy pánczát vett
volna fel, s ütötte volna Munk Adolfot, nem emlékszik. Munk
Adolf belmeri, hogy a komisz kifejezést vissza mondotta, azon-
ban tagadja, hogy tetőleg bántalmazta volna. Dániel András, Lucáti
Sándorné, Klein Ábrahám, Klein Ábrahámné tettek arról, hogy
Lövy Ilovszky Hani és Munk Adolf I. rendű vádlott között mi
történt, mit se tudnak, ellenben egybetűzve vallják, hogy
II-od vádlott Munk Ignác a helyszínrre a piacra jöven, ott a pa-
naszát, I. vádlott megmutatván, ököllal megütötte nyakszírtan.
Benedek Andrásnak a szótvalás okát nem tudja, de látta, hogy I.
vádlott Munk Adolf, panaszló nő kézzel többször megütötte, a
panaszló egy kis pánczával Munk Adolfot visszaütötte és hogy
Munk Ignác II-od vádlott később panaszát háthavagta. Mészár-
os Apolló igazolja, hogy Munk Adolf a piacon lódra alkudván,
oda ment Lövy Ilovszky Hani, s erre azt Munk Adolf kurvának
nevezte, és kétszer arcúlvagta s több ízben megütötte, akkor Lövy
Ilovszky Hani a földről újnyi vastagságú fát felvevén, kétszer Munk
Adolf hátrára ütött, később a helyszínrre jött Munk Ignác panasz-
lót összefogva, nyak szírtan ütötte. Schwartz Manó mentő tanu
egyebet nem látott, csak azt, hogy Lövy Ilovszky Hani pánczá-
val Munk Adolfot néhányszor megütötte, Badi Sándorné máso-
dik mentő tanu akkor ért felekhez, midőn panaszló Munk Adol-
fot szidta, bűdös zsidónak nevezte s kétszer valami kemény tárgy-
gyal megütötte, s igazolja ez is, hogy Munk Ignác II-od vádlott
később a lehajolva lévő panaszlót kézzel megütötte, s bűdös zi-
dónak nevezte. A felek által belmért, s a tanu igazolta tény-
állás alapján tehát egy Ilovszky Hani panaszló, mint Munk Adolf
ellen a kölcsönösen elkövetett becsületsértés vádja tényálladéka
volt megalapítható, gyanuzan cselekmény tényálladékat képez
Munk Ignác másod vádlott ténye is. A sértetést s szóvalást
Munk Adolf I. r. vádlott kezdrén, bár a becsületsértés panaszló
által nyomban viszonztatott, panaszló még a Btk. 275. §-a alap-
ján mint gyengébb védetlen nő a büntetés alól fel volt mentendő,
ellenben ugyanazon szempontból Munk Adolf I. r. vádlott az ité-
let rendelkező részében írt büntetéssel volt sújtandó. Munk Ig-
nác II-od vádlott a panaszló és I. r. vádlott közt volt szóval-
lás és tetőlegességnél jelen nem lévő, a helyszínrre csak akkor
ment, mikor felek közt mára perlés, szóvalás megszűnt, s mégis
orozva, panaszló nőt nyílt piacon megütötte, e cselekménye te-
hát nem menthető az által, hogy atyját védelmezendő, bántalmazta
panaszlót, mert ekkor már védelemre szükség nem volt, cselek-
vénye tehát a Btk. 261. §-ába ütköző becsületsértés vádja tény-
álladékat timentik fel, s e miatt volt büntetendő. Eynyitő körü-
lményül szolgál felek rovattalan előléte, súlyosító körülmény pe-
dig, hogy nyílt helyen egy védetlen nő támadtak meg. A tény-
körülményekből fogva a költségeket kölcsönösen megosztandó, a
képviselő díját felek ellen megállapítani kelle. A csatolt lát-

letelek testi sértést nem igazolnak, e látlevelben kifejezett tünet-
tek pedig a Btk. 301. §-ába ütköző könnyű testi sértés vádja és
márveit meg nem állapítják, de ezen tünetek fenlétét nem is ga-
zoltatik. Az ítéletnek a helyben megjelenő „Nógrádi Lapok”-ban
leendő közlésétét a Btk. 277. §. alapján panaszló kérelmére
megrendelni kellett. B-Gyarmaton, 1886. június hó 30-án. *Zeké
Kálmán*, kir. aljbíró.

Közönség köréből.*)

Tekintetes Szerkesztő úr!

A „Nógrádi Ellenzék” czimű lap 2-ik számában
felhozott számtalan személyeskedés s eleveket és bol-
takat egyaránt piszkoló rágalmból, nekem is kijut-
ott egy rész, melynél fogva az igazság kiderítése to-
kintetéből igen kérem, szíveskedjék jelen soraimnak
becses lapjában egy kis helyet engedni. Ugyanis a jel-
zett lapban az állítatik, hogy bizonyos Rakea Pál hely-
beli földmivelő végrendeletileg bizott meg engem, hogy
sírjára feliratot készítek el. Állítatik továbbá, hogy én
ezen feliratot közmegebotránkozásra „cse” és tót nyel-
ven oly nyomorultán állítottam ki, miszerint a szer-
kesztőség szükségesnek tartotta azt másolatban sorol-
sorra, szóról-szóra olvasó közönségének lapjában be-
mutatni. Gúny tárgyává tétetik továbbá azon intézke-
désom, hogy a nevemet megmagyarosítottam. Végre
pedig hitvány élcekekkel neveltségessé iparkodék feltűn-
tetni vallásos szertartásunkat és bivatásomat. Mind-
ezekre csak röviden jegyzem meg, hogy Rakea Pál
végrendelet hátrahagyása nélkül elhalván, engem vég-
rendeletileg semmivel sem biztosit meg, de szóval sem
tette azt. A kérdéses feliratot saját fia, ki szinte föl-
dész, minden tudtom és hafolyásom nélkül készítette
el. Így az erre vonatkozó vádat aljas rágalomnak nyil-
vánitom. A nevem magyarosítását illetőleg kijelentem,
hogy azt eszközöltem nem azért, hogy a volt nevemet
valami szony bepiszkolta volna, hanem tettem azt tiszta
bazaíni érzületből és ezt követni javasolom minden ha-
zafias és kifogástalan jellemű polgártársaimnak. Az o-
czélra kiadott 50 krért pedig nincs oka buculni a „Nóg-
rádi Ellenzék”-nek, hisz azt nem az ő pénzarából kül-
csönöztem. A többi ott felhozott gyarló élcekre, meg-
lővén győződve, hogy azokat ugyis mindenki hazug-
ságnak tekinti, nem szükség reflektálnom. Eynyit vá-
laszól a Nógrádi Ellenzék”-nek.

Koröcsi József,
néptanító.

Apróságok.

Kolerás időben. A. Mi ellen issza az úr azt
a tömérdek bört? B. Hát a kolera ellen. A. Ajánlom
az urnak, hogy ne igyék annyit bört, mert a baciluszok
megtalálnak részegedni önben, s nincs garázdább a részeg
bacilusznál.

Ime mitől tart! Ne kövessen, ne kövessen
kérem uram? kérleli az urnó az üldözö udvarlót. Fér-
jem nagyon féltékeny. Nos ha tán párbajra bi? Nem
párbaj, nem; hanem attól félek, hogy megtalál lepoi.

Gyermek naivság. „Hol van papa meg ma-
ma; már régen nem látuk?” „Hát kerem mama kis bu-
bit, apa pedig hat hónapot kapott.”

Megmagyarázta. Gyermek; Papa! Miért van
a kőgurnak olyan furcsa lábi? Apa: Hát hogy az
ausztráliaiaknak legyen min nevetniük.

Édesa bosszú. „Nem értelek téged kedves Gyu-
lám, Te mindig haragutál Pistára, mégis neki adad

*) E rovatban közlöttékért és e czikk alakjért nem vá-
lál felelősséget a Szerk.

a leányodat” „Bosszúból tettem barátom. A feleségem
lesz az anyósa!

Az udvariasság jutalma. „Bocsánat, uram
ba önt figyelmeztetem, hogy fehér mellényén egy nagy
tinta folt van.” „Mit törődik ön az én dolgaimmal?”
Hiszen önnek már egy félórja égeti az eldobott szivar
a kabátját, még sem szóltam!

Finom intés. „Valamit akartam mondani ön-
nek kedves nagysád, valamit, mi meggyoduk igen kelle-
mes; de nem jut eszembe.” „Ah. Ön nekem „jó éjsza-
kát” akart kívánni!”

Enyhítő körülmény. Vádlott van-e még
valami mondani valója? Kérem elnök ur tessék eny-
hítő körülményül elfogadni, hogy ma van a születésem
napja.

Jutalom a hűlőfizetők számára. Ná-
lunk is akadnak néha lapok, melyek előfizetőiket kü-
lön „jutalmak”-ban részesítik. Francziországban ez
megszokott dolog. A napokban egy párisi urnó kijön
a konyhába s a szakácsnő egy turmeten dragonyos
társaságában lóli. Mit jelenten ez, Márta? Kérdi szí-
gorú hangon az urnó. Kérem, asszonyom, én egy ka-
tonai lapra fizettem elő s ima „jutalom”, melyet
kaplam.

Ez a barátság? Két jó barát találkozik az
utcán. — Nini? — kiált az egyik bámulva — hát te
még elsz? hiszen én azt halottam, hogy ezelőtt három
hónappal meghaltál? — No hiszen szép barát vagy,
mondhatom. Hát ez a barátság? még a temelésemmre
sem jöttél el!

Szerkesztői üzenetek.

Tereske. Bodnár Ballat ügyvéd urnak. A czikk, mely a
„N. E.” sértetéseit visszautasítja, lapom zártkör érkezett, s így
ez okból sem volt közölhető. De általánosan is kijelentjük, hogy
terünk nincs arra és elvünkkel ellenkezik, miszerint a N. E.-ben
foglat magán sértetéseket a „Nógrádi Lapok”-ban orvoslatsa-
nak. E miatt már több czikket és nyilatkozatot visszautasítottunk.
Nyugodjék meg B. D. úr abban, hogy önt mindenki tisztességes és
becsületes embernek ismeri, s bizonyára ezen indokok vezérelték
a főspánt arra, hogy önt tiszteltbeli előgyászának kinevezte. —
Koröcsi József néptanító ur hazafiatlansággal volt vádolva, ez nem
magán, de közdolog lévén, e szempontból adunk helyt védeke-
zésének.

Horváth Danó,
felelős szerkesztő.

706—1886. szám.

Árverési hirdetmény.

Alulirt kiközlött végrehajtó az 1881. évi LX. t. cz. 102.
§-a értelmében ezennel közölni teszi, hogy a b-gyarmati kir. jbi-
ráság 5139—86 sz. végzése által Hoitsy Pál, Weisz Mór, Weisz
Israel és a b-gyarmati Népbaúk javára, Sréter Alfréd és Sréter
Kamilla ellen, 1739 frt 50 kr., 1900 frt, 3500 frt, 800 frt és 700
frt o. 6. tőke, ennek kamatai és perköltség erejéig elrendelt biz-
tosítási és kielégítési végrehajtás alkalmával bíróság le és felül
foglat 533 frt 50 kr-ra becsült szobabutorok, ökrök, tehének,
borjúk, bika, lovak, szekerek, ekék, hintók, juhok és takarmány-
ból álló ingóságok nyilvános árverés utján eladatkak.

Mely árverésnek a 5176—1886. sz. kiközlést rendelő végzés
olytán a helyszínrre, vagyis Surányban alperesek lakásán leendő
eszközlésére 1886 évi december hó 6-dik napjának délelőtti 10
óra, határidőül kitűztetik, és ahhoz a venni szándékozók ezen-
nel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok
ezen árverésen, az 1881. évi LX. t. cz. 101. §-a értelmében a leg-
többet ígérőnek becsáron alul is eladani fognak.

Az e árverezendő ingóságok vételára az 1881. évi XL. t.
cz. 133. §-ában megállapított feltételek szerint lesz kifizetendő.
Kelt B-Gyarmaton, 1886. évi november hó 15-én.

Tomis József, kir. bír. végrehajtó.

373—1886. sz.

Árverési hirdetmény.

Alulirt kiközlött végrehajtó az 1881. évi LX. t. cz. 102. §-a
értelmében ezennel közölni teszi, hogy a feleki kir. járásbírság
1109—86) számú végzése által Vancsó Gyula és társai javára Hegy-
meghy Maria ellen 220 frt tőke ennek 6% kamatai és eddig örve-
ten 44 frt 95 kr. perköltség követelés erejéig elrendelt kielégítési
végrehajtás alkalmával bíróság lefoglat és 420 frtra becsült 2 ló,
1 könyű, 1 ígás kocsi, 2 tehén, 2 agy, 2 szekrény és ágyneműek-
ből álló ingóságok nyilvános árverés utján eladatkak.

Mely árverésnek a 2117—1886) sz. kiközlést rendelő végzés
olytán a helyszínrre, vagyis Palfalván alperesek lakásán leendő
eszközlésére 1886. évi november hó 27-én d. e. 11 órája hatá-
ridőül kitűztetik és ahhoz a venni szándékozók meghivatnak azzal
hogy az érintett ingóságok ezen árverésen, az 1881. évi LX. t. cz.
101. §-a értelmében a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is elada-
si fognak.

Az e árverezendő ingóságok vételára az 1881. évi LX. t. cz.
133. §-ban megállapított feltételek szerint lesz kifizetendő.
Kelt Füleken 1886 évi november hó 10-én.

Graizély Gábor, kir. bír. végrehajtó.

TEA. RUM.

DIETRICH ÉS GOTTSCHLIG

magyar kir. udv. szállítók

tisztelettel értesítik ezennel a magas nemesség és a n. ö. közönséget, hogy
a következőn álló téli évadra szánt új bahozatali küldemények

idei aratásu khinai-orosz

KARAVÁN TEÁK

JAMAICA RUMOKBÓL

ó árak, gazdag választékban, immár megérkeztek és ezennel megrendelések
csupán ezen új küldeményekből eszközölhetnek.

Megrendelési czim: **Dietrich és Gottschlig** Budapest IV.
régí posta utca 10. sz.

COGNAC FIN CHAMPAGNE, hollandi Hóörök Erven Lu
eredeti sósborsszess sóval és annélkül, palaczkborok Flandorffer Ignác-
tól Sopronban, fensélmény, teadényekben stb. stb. állandó különle-
gességi raktár.

Árjegyzékek bárhova ingyen és bérmentve.
Ismét elárusítóknak engedmény.

Brüni szövelek

egy díszes elegans

ősi vagy téli öltözetre

3,10 mtr. hosszúságú darabokban, há-
r milly nagyságu ember egész öltönyére
elégésen
finom 4 frt 80 krért,
finomabb 7 frt 75 krért,
legfinomabb 10 frt 50 krért

valódi gyapjuszövet

Palmerston vagy Boy téllifeöltőre mé-
terre 2 frt 50 kről 5 frtig, Loden 2
frt 25 — 3 frtig, Női ruhaposztó 1
frt 25 — 2 frt 50 krig szállított bár-
kinek, posta utánvétel mellett a

Siegel Imhof czég

finom posztógyár raktára
Bránben.

Felvilágosítás. Az említett czég
szövelet kitűnnek a solid és jó izlé-
sű gyártásnak, val mint kitűnő tartós-
ságuk által, kezeskedik a czég ismert
erélyessége s nagyban kiváló ké-
pesége által, hogy kiválóan csak a
legjobb szöveletek pontosan, megren-
delés szerint küldetik.

Kivánságra küld a raktár
bérmentesen, ingyen szövet
mintákat.

ÉRCZ- ÉS FAKOPORSÓ

RAKTÁR.

Ajánlja legújabbban berendezett és dúsan felszo-
relt ércz- s fakoporsó raktárát,
valamint minden e szakmába vágó temetkezési
tárgyait, u. m. szemfedél, párna, ke-
reszt, koszorúk stb. a legjutányosabb
árak mellett; gyors és pontos kiszolgáltatást
kezeskedik.

A nagyérdemű közönség pártfogását kérve:

Ebenführer Lajos,
Balassa-Gyarmaton.

Kezdőnél minden olcsóbb!

Motto: Kevesebb haszon, nagy forgalom!

Nagyérdemű közönség!

Külföldi bevásárlási utazásomból hazaérkezve, van szerencsém tiszteletteljesen értesíteni, hogy a téli időnyben szükséges és úgy hölgyek, mint urak szükségleteire vonatkozó divatárak, u. m.

Flanellek, ocsanak, muldonok, fehér piké, zsinóros (schnürl) és színes mosó-baroheutek; Sephler, entreés és kendők; nemex, (filcz, alsó szoknyák és lábbelliek (botosok, mamuszok); valódi Jäger ingek; továbbá alsó nadrágok, harisnyák, kényűk; végre fehérneműek, szőnyegek és polkroczok, valamint egyéb, itt fel nem sorolt divatozilkok oly dús választékban vannak felhalmozva üzletemben, hogy a legkényesebb igényeket is kielégíteni képes vagyok.

Postai rendelések pontosan eszközöltetnek.

Az árakra nézve pedig jelszavam: kevesebb haszon, nagy forgalom!

Szíves pártfogásáért esedezve, vagyok mély tisztelettel

kész szolgálja

KÓHN MIKSA,

Főutca Elfer-féle ház sarkán.

Mert kezdőnek kundschaft kell!

2189-886.

Árverési hirdetés.

A székelyi kir. járásbírósg mint tkvi hatóság közhírré teszi, hogy a kir. kincstár végrehajtónak, Koplányi Mária, Erzsébet és Veroná szandai lakosok végrehajtást szenvedők elleni 176 frt 96 kr. töké s az addig megállapított valamint az úttal s az 1 frt 65 kr. eszményi bílyeg betudásával 6 frt 65 krban megállapított költség kielégítése tekintetéből a b. gyarmati kir. törvényszék a székelyi kir. járásbírósg területén levő a szandai 13. tjkvben foglalt 1. 1-13 soroz. ház, beltelek és kétnegyed kültelek s tartozékára az árverés 1860 frt becsértékben eszményi elrendeltek, az árverés megtartására határnapul az 1886. évi december hó 14-ik napjának d. e. 9 órája Szanda község házában kitűzték mely alkalommal a fenti ingatlanok becsértékben alól is elfog adatni.

Árverési szándékozók tartoznak az ingatlan becsárának 10-százalékát bántapénzül letenni, a vétel ár egyharmada 1. egyharmada 2 és egyharmada melybe a bántapénz is betudatik 3 hó alatt mindig az árverés napjától számított 6-százaléki kamatokkal együtt a székelyi kir. adóhivatalnál letesendő lesz.

Az az által megállapított árverési feltételek a hivatalosórk alatt alolrt kir. bíróságnál megtekintethők.

Az árverés elrendelése a szandai 13. tjkvben feljegyzendő Kelt Székely, a kir. bíróság mint telekhönyvi hatóságnál 1886. augusztus hó 24-én.

4187-886 sz.

Árverési hirdetményi kivonat.

Az ipolyági kir. törvényszék mint tkvi hatóság közhírré teszi, hogy Balczár szül. Pongrácz Sarolta mint végrehajtónak, Kovács szül. Czellig Mária mint végrehajtást szenvedők elleni 313 frt töké követelés és jár. köl. iránti végrehajtási ügyben az ipolyági kir. törvényszék területén levő ki-csalomlá község határában fekvő és a ki-csalomlá 8 sz. tjkben Kovács Czellig Mária tulajdonánál felvett L. 1-2 számú alatt 4 sz. lakháza, beltelek és

legelőbeli illetőségre 300 frt. f. 174. hrz. a szőlőre és prőháza 210 frt. továbbá a ki-csalomlá 75 sz. telekjkben Kovács János és Czellig Mária közös tulajdonánál felvett f. 189 hrz. a szőlő és prőháza Kovács Czellig Mária és Czellig János 250 frtban eszményi megállapított kikiáltási árban az újabb árverést elrendelte, és hogy a fent megjelölt ingatlanok az 1886 évi december hó 7-ik napján d. e. 10 órakor Ki-csalomlán a községbíró házában megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is eladatni fognak.

Árverési szándékozók tartoznak az ingatlan becsárának 10-százat vagyis 30 frt, 24 frt illetve 25 frt készpénzben, vagy az 1881. LX. t. cz. 42. §-ban jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyminiszeri rendelet 8. §-ban kijelölt ovdékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni avagy az 1881. évi t. cz. 170. §-a értelmében a bántapénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályozó elismervényt átsegáltatni.

Kelt Ipolyágon a kir. törvényszék mint tkvi hatóságnál 1886. évi szeptember hó 6-án.

3053-886. sz.

Árverési hirdetményi kivonat.

A b. gyarmati kir. törvényszék mint telekhönyvi hatóság közhírré teszi, hogy a nógárdmegei tkvi ügyészség, a kir. kincstár képviselőiben mint végrehajtónak, Luby Mátyás végrehajtást szenvedők elleni 1531 frt 38 kr. töké követelés járuléki iránti végrehajtási ügyben a b. gyarmati kir. törvényszék területén levő b. gyarmaton fekvő, a b. gyarmati 60 sz. teljkben Luby Mátyás nevére lrt f. 2. sor. 3758 hrz. alatti szőlőre 340 frtyi kikiáltási árban, továbbá a b. gyarmati 640 sz. tjkben ugyancsak Luby Mátyás nevére lrt A. f. 1. sor. 3436 hrz. alatti szőlőre 330 frtyi kikiáltási árban, és végre a b. gyarmati 1260 sz. tjkben végrehajtást szenvedő Luby Mátyás nevére egyharmad részben, Szilcsy Márton, valamint kiskoru Szilcsy Mária közös tulajdonosok nevekre f. ad részben lrt f. 1. sor 3463 hrz. alatti fekvőségre

egészben 30 frtyi kikiáltási árban elrendelte, az utóbbira nézve azonban azaz, hogy Szilcsy Mária illetőségre Galcsik Mária javára 9938-974. sz. a. bekebelezett özevgyifog az 1881. évi LX. tcz. 163. §-a értelmében nem érintetik, és ha végrehajtást az árverést meg nem tartatná az a b. gyarmati 646. sz. tkvi f. 1. sor. 3436 hrz. alatti ingatlanra Golka György kívánatára 256 frt 53 kr töké a járuléki kielégítése végett megtartandó, és hogy a fennebb megjelölt ingatlan az 1886. évi december hó 17-ik napján d. e. 10 órakor a b. gyarmati kir. tczék portárában megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is eladatni fognak.

Árverési szándékozók tartoznak az ingatlan becsárának 5% készpénzben, vagy az 1881. LX. tcz. 42. §-ba jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyminiszeri rendelet 8. §-ban kijelölt ovdékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t. cz. 170. §-a értelmében a bántapénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályozó elismervényt átsegáltatni.

Kelt B. Gyarmaton a kir. törvényszék mint telekhönyvi hatóságnál 1886. évi augusztus hó 23-én tartott üléséből.

NEW-YORK

KIZÁRÓLAG KÖLCSONÖSSÉGEN ALAPULÓ BIZTOSÍTÓ-TARSASAG.

Alapított 1845-ben.

Biztosítéki alap 1886 január 1-én 360 millió frank.

Alapítása óta 1886. január 1-ig a New-York 222,912 kölvényt állított ki, biztosítván . . . 3,624,647,762 frankot, Évi díjakban bevett . . . 746,373,352 " Kamatokban bevett . . . 189,309,454 " Szerződéses oszlokkessé- geért fizetett . . . 228,008,072 " Nyereményekért a vásár- lásokért fizetett . . . 233,687,453 "

A New-Yorknak Amerikán, Ázsián és Afrikán kívül Európában a következő fővárosokban vannak fiókjai:

Berlinben	Rómában
Londonban	Torinóban
Bécsben	Kristiánában
Brüsszelben	Lisabonban
Kopenhágában	Pétevároft
Madridban	Vevében
Párisban	Stockholmban
Amsterdamban	Konstantinápolyban
Budapestben	

A New-York életbiztosító társaság tisztán kölcsönös- ségen alapul, nincsenek részvényesek, tehát az egész nyereség a biztosítottak közt osztatik azét.

Bővebb felvilágosításért fordulhatni a New-York magyarországi képviselőségéhez:

Budapestben, Nádor-utca 9.

HIRDETÉSEK

68

nyílttörök

felvételnek a kiadó hivatalban

Felhívás előfizetésre!

Elhatároztuk, hogy Budapesti Ujság czimmet új lapot indítunk meg. Tesszük ezt abban az őszinte meggyőződésben, hogy ezzel hiányt pótolunk, hogy olyan szükségnek teszünk eleget, mely már rég követelt kielégítést. A közönség ama részének, melynek sem ideje, sem pénze nincs nagy és drága újságok járatására, maig nincs igazi napilapja.

A Budapesti Ujság hű és gyors értesítője, pártatlan tájékoztató bajsaiban, törekvéseiben támogatója akarunk lenni a magyar népnek. Azt hisszük, hogy megtapintottuk a nép szívverését a megértettük mit érez, mit óhajtott. Ezen azért reméljük, hogy minket is megfognak érteni és se nyelvünk, se gondolkodásunk nem lesz idegen azoknál, a kiknek írunk.

Es az egyik jogcsím, a melyre lapunk megindulását alapítjuk. De van egy másik is. A fennálló lapok mindannyian valamely pártnak a nem a nép összességének érdekeit szolgálják s ezzel ha tán jóhízeműleg is, a közönség félrevezetésének eszközéül szegődnek. Mi függetlenül, nem követe semmi pártfogó által, csupán egy czél szmerünk: a hazá, a nép javát!

S ez lesz a másik különbség a Budapesti Ujság meg a többi lapok közt; ez az a második jogcsím, melyre büszkén hivatkozhatunk.

Hogy hatásunk legyen, olvasókra van szükségünk, minél több olvasóra. Ez erkölcsi haszon kedvéért elhatároztuk tehát, hogy lemondunk az anyagi haszon legnagyobb részéről s lapunk árát oly alacsonyra szabjuk, hogy az senkinek, még a legszegényebbnek se legyen drága.

A BUDAPESTI UJSÁG

előfizetési ára vidéken:

Egész évre . . . 10 frt 80 kr. Negyed évre 2 frt 70 kr.
Fél évre 5 frt 40 kr. Egy hónapra — frt 90 kr.

Egyes szám ára 4 krajczár

Egyit a szegényebb ember is szívesen napoként arra, hogy a világ eseményei felől tájékozódjék, lapunk külseményeire vonatkozólag első és legelőször, hogy igazat mondjunk, és a szenzáció rovására ne turozunk.

Összeköttetéseinknél fogva ígérhetjük, hogy jó és gyors, kimerítő és pontos értesítést fogunk hozni minden nevezetesebb eseményről.

Vezérlőkkel, épen azok iróinak kiválósságánál fogva, nemcsak politikaiak lesznek, de irányt kívánnak adni minden, a közönség életére behatással bíró esetben.

Tárcza-rovatunk, az olvasónak e megszeretett irodalmi alakja állandó lesz, annak szellemes tartalmaságáról és élénkségéről gondoskodva van.

Hír-rovatunkra (hazai és külföldi hírek) kiváló gondot fordítunk, hogy az nemcsak tájékoztató, de kellemes olvasmány is legyen.

Közgazdasági rovatunk a legvagyazóbb szemmel fogja figyelmébe, a mi e téren érdekeinek szolgálhat vagy árt, és itt sem fogunk tartózkodni az igaz szó kimondásától.

Ez a lap tartalmára nézve változhatlan programunk.

A Budapesti Ujság szerkesztősége.

VI. Andrássy-út 12.